

Soạn bài Ôn tập và kiểm tra phần Tiếng Việt (tiếp) - Ngữ văn lớp 8

Xem ngay hướng dẫn trả lời câu hỏi soạn bài Ôn tập và kiểm tra phần Tiếng Việt (tiếp theo) trang 138 sách giáo khoa Ngữ văn lớp 8 tập 2.

I. Kiểu câu: Nghi vấn, cầu khiến, cảm thán, trần thuật, phủ định

Hãy xác định kiểu câu nghi vấn, cầu khiến, cảm thán, trần thuật trong số các câu sau (không xét câu đặt trong ngoặc vuông):

a) - *U nó không được thế!* (Ngô Tất Tố)

b) *Người ta đánh mình không sao, mình đánh người ta thì mình phải tù, phải tội.* (Ngô Tất Tố)

c) - *Chị Cốc béo xù đứng trước cửa nhà ta ấy hả?* (Tô Hoài)

d) - *Này, các em không để chúng nó yên được à?* (Tạ Duy Anh)

e) - *Các em đừng khóc.* (Thanh Tịnh)

g) - *Ha ha! [Một lưỡi gươm!]* (Sự tích Hồ Gươm)

h) *Làng tôi ở vốn làm nghề chài lưới*

Nước bao vây, cách biển nửa ngày sông. (Tế Hanh)

Trả lời:

a) Cầu khiến

b) Trần thuật

c) Nghi vấn

d) Nghi vấn

e) Phủ định

g) Cảm thán

h) Trần thuật

II. Hành động nói

Soạn bài Ôn tập và kiểm tra phần Tiếng Việt (tiếp) - Ngữ văn lớp 8

Câu 1. Năm câu cho sau đây thể hiện các hành động nói: phủ định, khẳng định, khuyên, đe dọa, bộc lộ cảm xúc. Hãy xác định kiểu hành động nói thể hiện ở từng câu (không xét câu đặt trong ngoặc vuông).

a) *Đẹp vô cùng, Tổ quốc ta ơi!*

(Tố Hữu)

b) - *[Nhà cháu đã túng lại phải đóng cả suất sưu của chú nó nữa, nên mới lòi thoi như thế.] Chứ cháu có dám bỏ bễ tiền sưu của nhà nước đâu?*

(Ngô Tất Tố)

c) *Các em phải gắng học để thầy mẹ được vui lòng và để thầy dạy các em được sung sướng.*

(Thanh Tịnh)

d) - *Nếu không có tiền nộp sưu cho ông bây giờ, thì ông sẽ dỡ cả nhà mày đi, chửi mắng thoi à?*

(Ngô Tất Tố)

e) *Xem khắp đất Việt ta, chỉ nơi này là thắng địa.*

(Lí Công Uẩn)

Trả lời:

Kiểu hành động nói trong 5 câu:

a) Bộc lộ cảm xúc

b) Phủ định

c) Khuyên

d) Đe dọa

e) Khẳng định

Câu 2. Dựa vào hành động nói đã được xác định ở bài tập 1, viết lại các câu b), d) dưới một hình thức khác.

Soạn bài Ôn tập và kiểm tra phần Tiếng Việt (tiếp) - Ngữ văn lớp 8

Trả lời:

Các câu b), d) có thể được viết lại như sau:

b) *Cháu đâu có dám bỏ bê tiền sưu của nhà nước!*

c) *Ông không chỉ chửi mắng, ông sẽ chửi cả nhà mà nếu không có tiền sưu nộp cho ông.*

III. Lựa chọn trật tự từ trong câu

Câu 1. Hãy viết lại câu sau đây bằng cách chuyển từ in đậm vào những vị trí có thể được (có thể thêm từ một cách vào chỗ thật cần thiết).

*Chị Dậu **rón rén** bung một bát [cháo] lớn đến chỗ chồng nằm.*

(Ngô Tất Tố)

Trả lời:

Sau khi chuyển những từ in đậm vào những vị trí có thể được ta được các câu sau:

(1) *Chị Dậu bung một bát lớn rón rén đến chỗ chồng nằm.*

(2) *Rón rén bung một bát lớn, chị Dậu đến chỗ chồng nằm.*

(3) *Chị Dậu đến chỗ chồng nằm, (tay) rón rén bung một bát lớn.*

Câu 2. Hãy viết lại câu sau đây bằng cách đặt cụm từ in đậm vào vị trí khác trong câu này.

***Hoảng quá**, anh Dậu vội để bát cháo xuống phản và lăn đùng ra đó, không nói được câu gì.*

(Ngô Tất Tố)

Trả lời:

Sau khi đặt cụm từ in đậm vào những vị trí khác nhau ta viết lại được thành các câu sau:

(1) *Anh Dậu hoảng quá vội để bát cháo (...).*

(2) *Anh Dậu để vội bát cháo xuống phản và lăn đùng ra đó, hoảng quá không nói được câu gì cả.*

Soạn bài Ôn tập và kiểm tra phần Tiếng Việt (tiếp) - Ngữ văn lớp 8

(3) Anh Dậu để vôi bát cháo xuống phản và lăn đùng ra đó, hoảng quá không nói được câu gì.

(4) Vôi để bát cháo xuống phản và lăn đùng ra đó, không nói được câu gì, anh Dậu hoảng quá.

Câu 3. Hãy phân tích chỗ khác nhau trong cách diễn đạt ở câu đã cho với câu viết lại ở bài tập 2 trên đây.

Trả lời:

Khi viết như (1) thì Anh Dậu là chủ ngữ, "hoảng quá" là vị ngữ. Kết cấu câu C-V này làm chủ ngữ cho cả câu. Đây chỉ là câu trần thuật khách quan trình bày một hành động sự việc

+ "Anh Dậu vôi để bát cháo xuống phản" vì "hoảng quá"

+ "Anh Dậu lăn đùng ra đó" do "hoảng quá"

+ "Anh Dậu không nói được câu gì" vì "hoảng quá"

Hai tiếng "hoảng quá" rõ ràng ta xác lập một quan hệ nguyên nhân kết quả. Nó chi phối những vị ngữ - thành phần thông báo quan trọng nhất của câu. Hai tiếng "hoảng quá" ở câu này thường được coi là thành phần đề ngữ của câu.